

Safewards och social inkludering

En intervjustudie med patienter i rättspsykiatri

Veikko Peltto-Piri (1), Linn Kronman, Jenny Wetterling, Lars Kjellin (1)

1. Universitetssjukvårdens forskningscenter, Fakulteten för medicin och hälsa, Örebro universitet, Örebro.

Bakgrund. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har till syfte att förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. Programmet Safewards togs fram för att minska tvångsåtgärder i allmänpsykiatriens slutenvård genom social inkludering. Programmet innefattar tio insatser som ska öka möjligheterna till social gemenskap, förbättra hur vi pratar med och om patienter samt tidigt ge adekvat stöd till patienter som behöver det. Trots utmaningar att anpassa Safewards och implementera det i rättspsykiatrisk heldygnsvård erbjuder programmet också möjligheter. Att patienterna har lång vårdtid borde innebära att arbetet med Safewards kan bidra till social inkludering av patienter och därmed en mer människorättsbaserad vård.

Syfte. Att undersöka om och hur Safewards har uppfattats av patienter på en rättspsykiatrisk klinik. Frågeställningarna är: Hur beskriver patienterna

- användningen av Safewards?
- möjligheterna till social inkludering?

Metod. Vi intervjuade åtta patienter på en rättspsykiatrisk klinik i Sverige. Kvalitativ innehållsanalys användes för att analysera intervjuerna utifrån patienternas uppfattning av Safewards och de insatser som hade implementerats på deras avdelning, samt uppfattning av social inkludering på avdelningen, definierat som patienters möjligheter till delaktighet i vården, ömsesidiga relationer och social rättvisa.

Preliminära resultat. Vårt första intryck är att patienterna beskrev att det fanns möjligheter till ömsesidiga relationer med personal och medpatienter, även om tillvaron ofta var tråkig och enformig. De menade att personalen är bra i förhållande till deras tidigare institutionserfarenheter, även om vissa patienter också riktade kritik mot personal. Oroliga patienter kunde få stöd från personalen som visade omsorg och tålamod. Möjligheterna till

medverkan i vården var små, läkaren bestämde och eventuellt kunde de påverka vilket pålägg man kunde få till frukostmackan. Att vara utskrivningsklar i rättspsykiatri, i väntan på bostad och stöd utanför institutionen, var frustrerande.

Preliminär konklusion. Mötet med personal och Safewards beskrevs förhållandevis positivt, däremot beskrevs möjligheterna till medverkan i vården och social rättvisa som små.